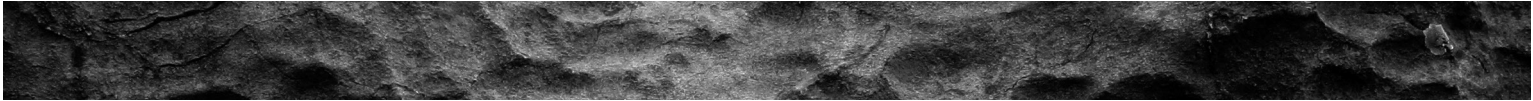

PÖYRY FINLAND OY

VIMPELIN
RAHKANEVAN
LINNUSTOSELVITYS 2012

AHLMAN
Konsultointi & suunnittelu

SISÄLLYSLUETTELO

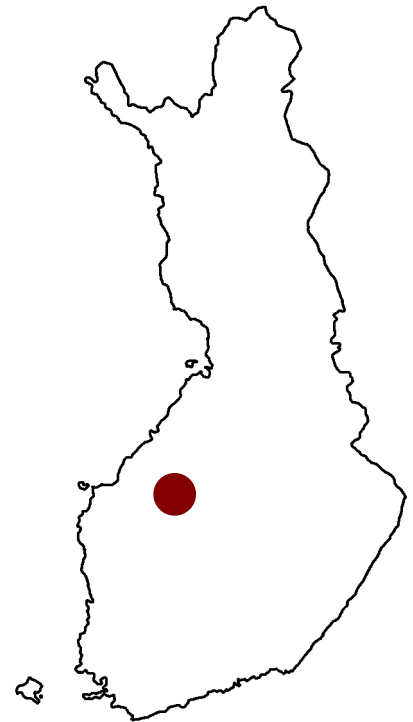
Johdanto	3
Laskentamenetelmä	4
Tulokset	4
Linnuston yleiskuvaus	4
Lajiluettelo	5
Suojelullisesti huomattavat lajit	7
EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit	8
Luonnonsuojelulain 46 §:n ja 47 §:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut .	8
Pesimälinnuston suojelupistearvo	8
Linnustollisesti arvokkaat alueet	8
Pesimälinnuston muutokset	8
Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset	9
Yhteenveto ja johtopäätökset	9
Viitteet	14

JOHDANTO

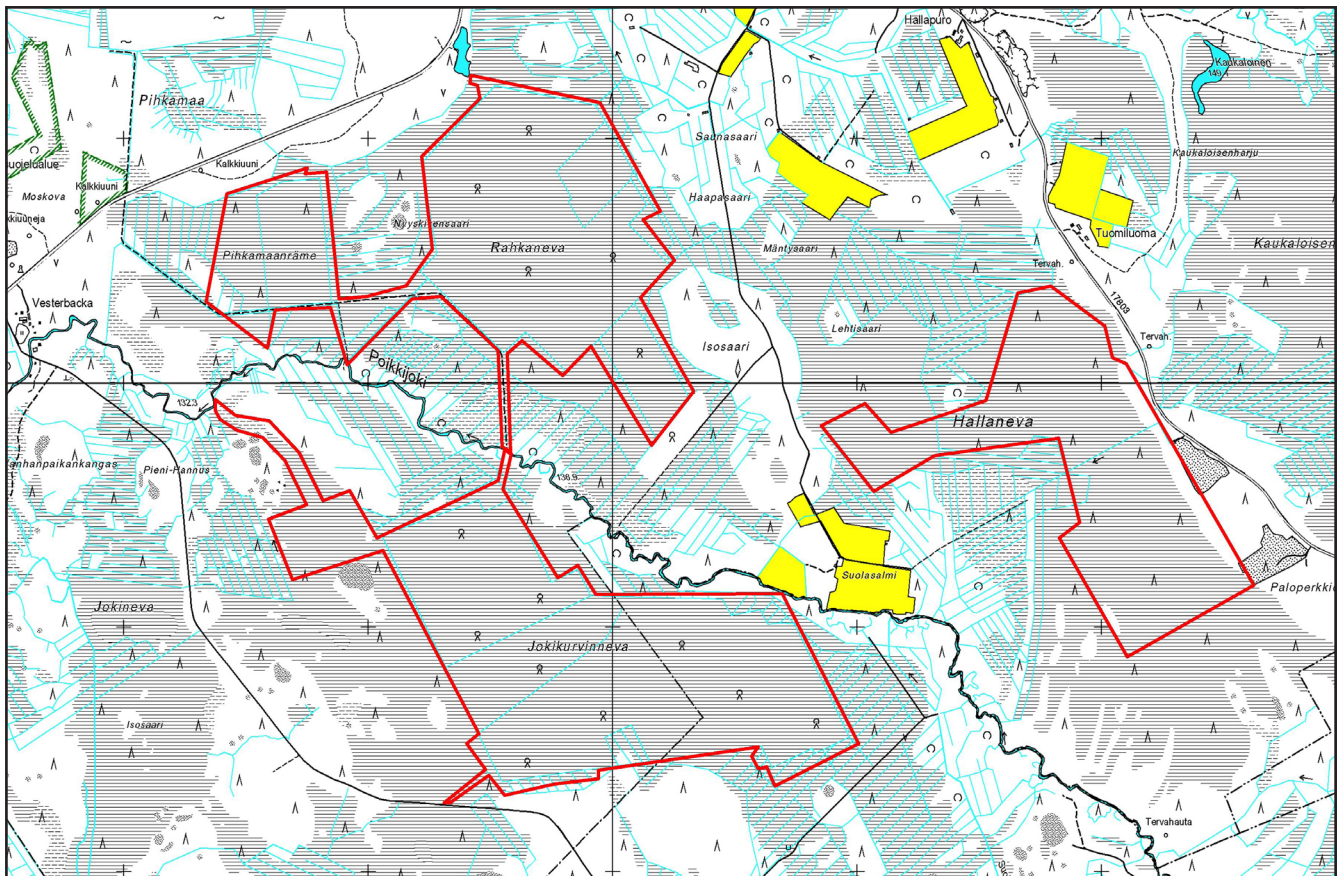
Vimpelin Rahkaneva sijaitsee Pohjanmaalla noin 14 kilometriä Vimpelin keskustan itäpuolella. Alueen pohjoispuolella noin kahden kilometrin etäisyydellä on Hallapuron kylä. Selvitysalueen pinta-ala on noin 300 hehtaaria (kuva 1). Rahkaneva on vain hyvin pieneltä osin luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen suo. Suurella rajauksella on monentyyppisiä metsä- ja suomaita, osa kitukasvuista, osa hieman kookkaampaa. Osa on myös hakattu.

Tämä raportti esittelee Pöyry Finland Oy:n tilaaman Rahkanevan linnustoselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan arvioida alueen maankäyttöä turvetuotannon kannalta.

Maastotöistä vastaa lintuselvityksiä laatinut ympäristönhoitaja ja lintuharrastaja Toni Ahlman. Raportoinnista ja työn suunnittelusta vastaa lintuihin syventynyt luontokartoittaja Santtu Ahlman (Ahlman Konsultointi & suunnittelu).

Kuva 1. Rahkanevan rajaukset (300 ha).

LASKENTAMENETELMÄ

Pesimälinnusto selvitetiin kartoituslaskennoin 7.5., 8.5., 9.5. ja 10.5. sekä 29.5., 30.5., 4.6. ja 5.6. Kartoitukset tehtiin hyvin varhain aamuyöstä alkaen, kunnes linnut lopettivat aktiivisen laulamisen. Yölaulajiin keskittyviä inventointeja ei tehty.

Menetelmä soveltuu hyvin pienten ja rikkonaisten alueiden kartoituksiin, ja se perustuu siihen, että kaikki pareiksi tulkittavat havainnot merkitään karttapohjalle, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään. Pareiksi tulkittiin seuraavat havainnot: laulava koiras, varoiteleva koiras, nähty koiras, varoiteleva naaras, nähty naaras, varoiteleva pari ja nähty pari. Kartoituslaskenta on tarkin mahdollinen linnustonselvitysmenetelmä. Kahden inventointikerran selvitystä voidaan pitää riittävän tarkkana vähälintuisilla alueilla.

TULOKSET

Linnuston yleiskuvaus

Tutkimusalueella pesi kartoituslaskentojen perusteella 24 eri lintulajia ja yhteensä 215 paria (taulukko 1). Parit jakaantuivat melko tasaisesti alueelle, eikä selviä tihentymiä ollut. Pihkamaanrämeeillä oli kuitenkin selvästi vähiten reviirejä (reviirikartat 1–4). Runsaslukuisimmat lajit olivat talitiainen, peippo, punarinta, sinitiainen, niittykirvinen, laulurastas ja hömötiainen. Nämä seitsemän lajia muodostivat 75 prosenttia kokonaisparimäärästä.

Taulukko 1.
Rahkanevan
pesimälinnusto
parimäärineen.

Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
Teeri	3	Pajulintu	2
Taivaanvuohi	1	Harmaasieppo	2
Valkoviklo	2	Pyrstötiainen	1
Liro	1	Hömötiainen	16
Metsäkirvinen	11	Töyhtötiainen	1
Niittykirvinen	19	Sinitiainen	20
Keltavästaräkki	1	Talitiainen	32
Västaräkki	7	Peippo	31
Punarinta	27	Viherpeippo	3
Mustarastas	2	Punatulkku	1
Laulurastas	17	Keltasirkku	3
Tiltalti	11	Pajusirkku	1
Yhteensä			215

Lajiluettelo

Teeri (*Tetrao tetrix*)

Alueella pesi yhteensä kolme paria (reviirikartta 1). Rahkanevan koillisosan luonnontilaisella paikalla oli lisäksi 22 soidintavaa lintua 7.5. Teeri on valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa silmälläpidettävä (NT), Suomen erityisvastuulaji ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji. Teeren soidinpaikat ovat avoimia, usein soita, turvetuotantoalueita, peltoja tai hakkuuaukkoja.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Alueen pohjoisosan yllä lensi soidintava lintu (reviirikartta 1). Taivaanvuohi on monenlaisten kosteikkojen ja soiden, jopa hakkuuaukeiden ojalinjojen laji.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Rahka- ja Hallanevalla oli yksi reviiri (reviirikartta 1). Valkoviklo on avosoiden ja luhtarantaisten lintuvesien laji. Se on Suomen erityisvastuulaji.

Liro (*Tringa glareola*)

Yksi reviiri varmistettiin Jokikurvinnevalta (reviirikartta 1). Liro on pääosin avosoiden ja luhtarantaisten lintuvesien laji, jonka pesimäkannan painopiste on pohjoisessa. Se on Suomen erityisvastuulaji ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji.

Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*)

Alueella oli yhteensä 11 reviiriä (reviirikartta 1). Metsäkirvinen on muun muassa kasvatustöiden ja hakkuuaukkojen peruslaji. Se on eräs Suomen runsaslukuisimmista linnuista.

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*)

Tutkimusalueella pesi peräti 19 niittykirvisparia (reviirikartta 1). Niittykirvinen on avomaiden, kuten soiden ja niittyjen, pesimälaji.

Västäräkki (*Motacilla alba*)

Alueen keskiosasta löydettiin vain yksi reviiri (reviirikartta 1). Västäräkki on pesimäpaikkansa suhteen hyvin sopeutuvainen, sillä sille kelpaavat niin pihapiirien rakennukset, rantakivikot, suot kuin hakkuuaukotkin.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

Hallanevan kaakkoisosassa oli yksi reviiri (reviirikartta 2). Keltavästäräkki on vaateliias avosoiden ja rantaniittyjen pesimälaji. Toisinaan se pesii myös pelloilla.

Punarinta (*Erithacus rubecula*)

Alueen kokonaismäärä nousi 27 pariin (reviirikartta 1). Punarinta on hyvin monenlaisten metsien lintu, mutta runsaimmillaan se on yleensä kuusivaltaisissa havumetsissä. Laji on Rahkanevan kolmanneksi runsain pesijä.

Mustarastas (*Turdus merula*)

Pari pesi sekä Rahka- että Hallanevalla (reviirikartta 2). Mustarastas on monenlaisten seka- ja havumetsien sekä pihapiirien pesimälaji.

Laulurastas (*Turdus philomelos*)

Alueelta löydettiin yhteensä 17 paria (reviirikartta 2). Laulurastas on tyypillinen kuusikoiden pesimälaji.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*)

11 paria asettui pesimään alueelle (reviirikartta 2). Tiltalti viihtyy monenlaisissa metsissä, mieluiten havupuuvaltaisissa. Karuimpia männiköitä se kuitenkin yleensä karttaa.

Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*)

Alueella pesi vain kaksi paria (reviirikartta 3). Pajulintu on peipon ohella maamme runsain pesimälaji, joka suosii hyvin monenlaisia metsiä.

Harmaasieppo (*Muscicapa striata*)

Kaksi paria asettui pesimään alueelle (reviirikartta 3). Harmaasieppo on monenlaisten metsämaiden ja pihapiirien peruslaji.

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

Hallanevan koillisosasta löydettiin yksi reviiri (reviirikartta 3). Harmaasieppo on monenlaisten metsämaiden ja pihapiirien peruslaji.

Hömötiainen (*Parus montanus*)

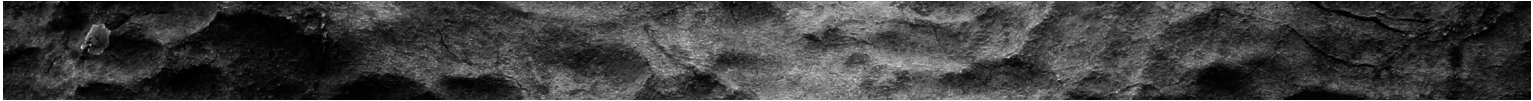
Peräti 16 paria pesi tutkimusalueella (reviirikartta 3). Hömötiainen on erityisesti havumetsien pesimälaji, joka on taantunut selvästi viime vuosina.

Töyhtötiainen (*Parus cristatus*)

Pari pesi Rahkannevan länsiosassa (reviirikartta 3). Töyhtötiainen on erityisesti iäkkäiden havumetsien pesimälaji.

Sinitiainen (*Parus caeruleus*)

Yllättäen 20 paria pesi rajauksella (reviirikartta 3). Sinitiainen on rehevien lehti- ja sekametsien laji, joka pesii myös pihapiireissä. Karuja suomänniköitä se yleensä karttaa. Laji näyttää kuitenkin levittäytyvän runsastuessaan yhä karummille paikoille.

Talitiainen (*Parus major*)

Alueella oli 32 reviiriä (reviirikartta 4). Lajin esiintyminen on riippuvainen pesäpaikoista (tikkan- tai luonnonkoloista), sillä se ei kykene itse kovertamaan pesäkoloaan, toisin kuin esimerkiksi hömötiainen. Talitiainen on Rahkanevan runsain pesimälaji.

Peippo (*Fringilla coelebs*)

Rajaukselta löydettiin yhteensä 31 peipporeviiriä (reviirikartta 4). Se on hyvin monenlaisten metsien peruslaji. Peippo on Rahkanevan runsain pesimälaji.

Viherpeippo (*Carduelis chloris*)

Kolme paria asettui pesimään Rahkanevalle (reviirikartta 4). Laji on yleinen pihapiirien, pellonlaiteiden ja nuorten kuusikoiden piirissä.

Punatulkku (*Pyrrhula pyrrhula*)

Jokikurvinnevan luoteisosasta yhytettiin yksi pariskunta (reviirikartta 4). Punatulkku on etenkin iäkkäiden kuusimetsien laji, joka on pesimäaikaan kovin huomaamaton.

Keltasirkku (*Emberiza citrinella*)

Kolme paria asettui pesimään alueelle (reviirikartta 4). Keltasirkku on tyypillinen avointen ja puoliavointen elinympäristöjen laji, joka viihtyy muun muassa pensaikoissa, peltojen laiteilla ja hakkuualoilla.

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)

Alueen ainoa soidintava koiras havaittiin Jokikurvinnevan keskiosassa (reviirikartta 3). Pajusirkku on tyypillisesti ruoikoiden ja kosteikkoja reunustavien pajukoiden pesimälaji. Toisinaan sen tapaa myös peltoalueilta ojien varsilta.

Suojelullisesti huomattavat laji

Teeri, valkoviklo ja liro ovat alueen ainoita huomionarvoisia lajeja.

EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit

Alueen pesimälinnustosta teeri ja liro ovat EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Molemmat ovat valkoviklon ohella myös Suomen erityisvastuulajeja. Teeri on lisäksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa silmälläpidettävä (NT).

Luonnonsuojelulain 46 §:n ja 47 §:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut

Kartoituskennoissa ei havaittu luonnonsuojelulain 46 §:n ja 47 §:n lintulajeja, eikä uhanalaisia päiväpetolintuja.

Pesimälinnuston suojelupistearvo

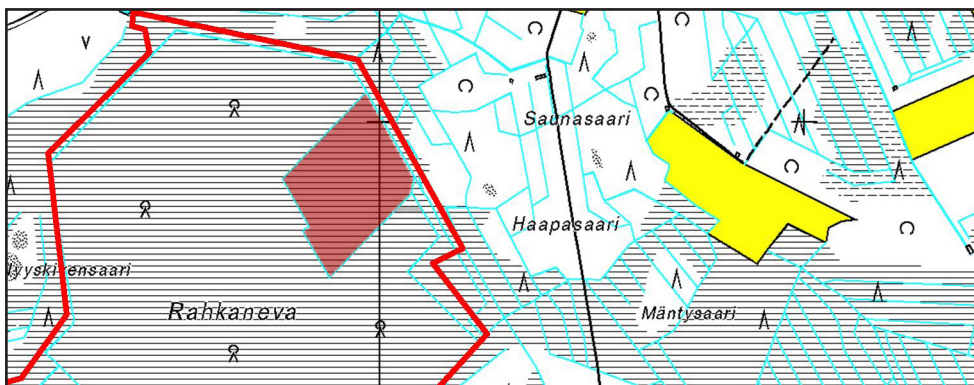
Rahkannevan suojelupisteet perustuvat kartoituslaskentojen avulla laskettuun kokonaisparimäärään lajeittain. Tutkimusalueen suojelupistearvo on 25,27, joka vaikuttaa suurelta, mutta suhteutettuna sataan hehtaariin se on vain 8,61 (taulukko 2).

Linnustollisesti arvokkaimmat alueet

Tutkimusalueen ainoaksi muuta ympäristöä arvokkaammaksi alueeksi voidaan rajata Rahkannevan koillisosan pieni luonnontilainen alue (kuva 2), jossa pesi teeri, taivaanvuohi, valkoviklo ja kaksi niittykirvisparia (reviirikartta 1). Alue on myös teerien soidinpaikka: paikalla oli 22 yksilöä 7.5.

Pesimälinnuston muutokset

Alueella ei ole tiettävästi tehty linnustoselvityksiä aiemmin, joten vertailua aiempiin vuosiin ei voida tehdä.

*Kuva 2.
Tutkimusalueen
arvokkain alue.*

Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset

Valtion ympäristöhallinnon Oiva-tietokannan (2012) mukaan Rahkannevan selvitysalueella ei sijaitse Natura 2000 -alueverkostoon kuuluvia kohteita, suojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

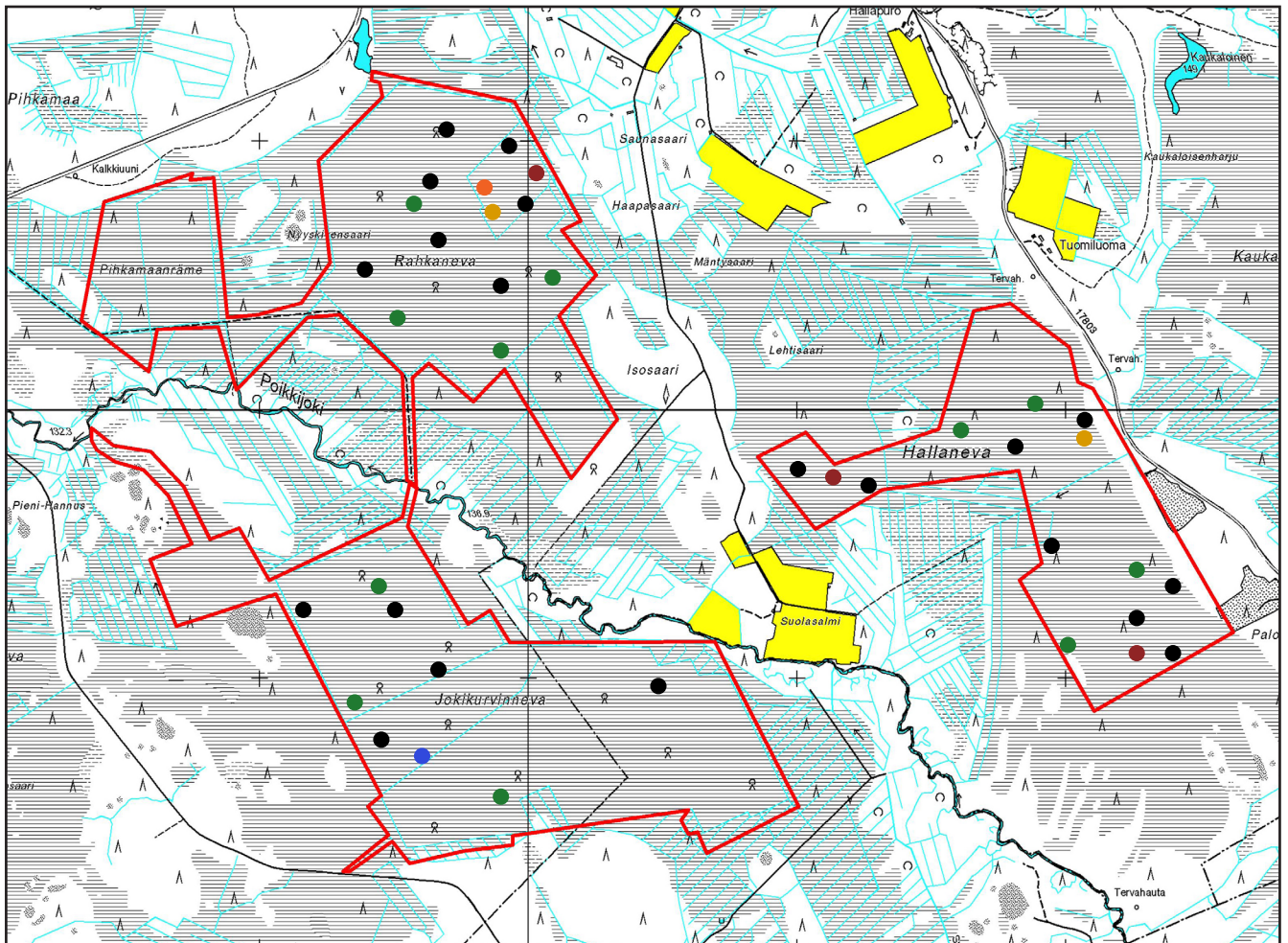
Rahkannevan pesimälinnusto saatiin kartoitettua varsin kattavasti kahden inventointikerran aikana touko–kesäkuussa 2012. Laskentatulokset osoittavat, että Rahkannevan alueella on hyvin vähäisesti linnustollisia arvoja (suojelupistearvo 8,61 / 100 ha), sillä ainoat vaateliaat lajit ovat teeri, valkoviklo ja liro. Niittykirvisten määrä on yllättävän suuri. Parimäärä sataa hehtaaria kohden on 72 paria, mikä on erittäin pieni lukema.

Taulukko 2. Rahkannevan suojelupistearvot lajeittain.

Laji	Species	Parimäärä	Suojeluarvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet	Pisteet / 100 ha
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	3	0,90	2,16	1,94	0,65
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	1	0,40	1,00	0,40	0,13
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	2	1,38	1,62	2,24	0,75
Liro	<i>Tringa glareola</i>	1	0,54	1,00	0,54	0,18
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	11	0,07	5,36	0,61	0,38
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	19	1,30	7,85	10,21	3,40
Keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	1	0,13	1,00	0,13	0,04
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	7	0,13	3,90	0,51	0,17
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	27	0,12	10,05	1,21	0,40
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	2	0,20	1,62	0,32	0,11
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	17	0,18	7,27	1,31	0,44
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	11	0,18	5,36	0,96	0,32
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	2	0,05	1,62	0,08	0,03
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	2	0,06	1,62	0,10	0,03
Pyrstötiainen	<i>Aegithalos caudatus</i>	1	0,23	1,00	0,23	0,08
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	16	0,10	6,96	0,70	0,23
Töyhtötiainen	<i>Parus cristatus</i>	1	0,11	1,00	0,11	0,04
Sinitiaainen	<i>Parus caeruleus</i>	20	0,10	8,14	0,81	0,27
Talitiaainen	<i>Parus major</i>	32	0,13	11,31	1,47	0,49
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	31	0,07	11,07	0,77	0,26
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	3	0,15	2,16	0,17	0,06
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1	0,15	1,00	0,15	0,05
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	3	0,08	2,16	0,17	0,06
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	0,13	1,00	0,13	0,04
Yhteensä		215		97	25,27	8,61

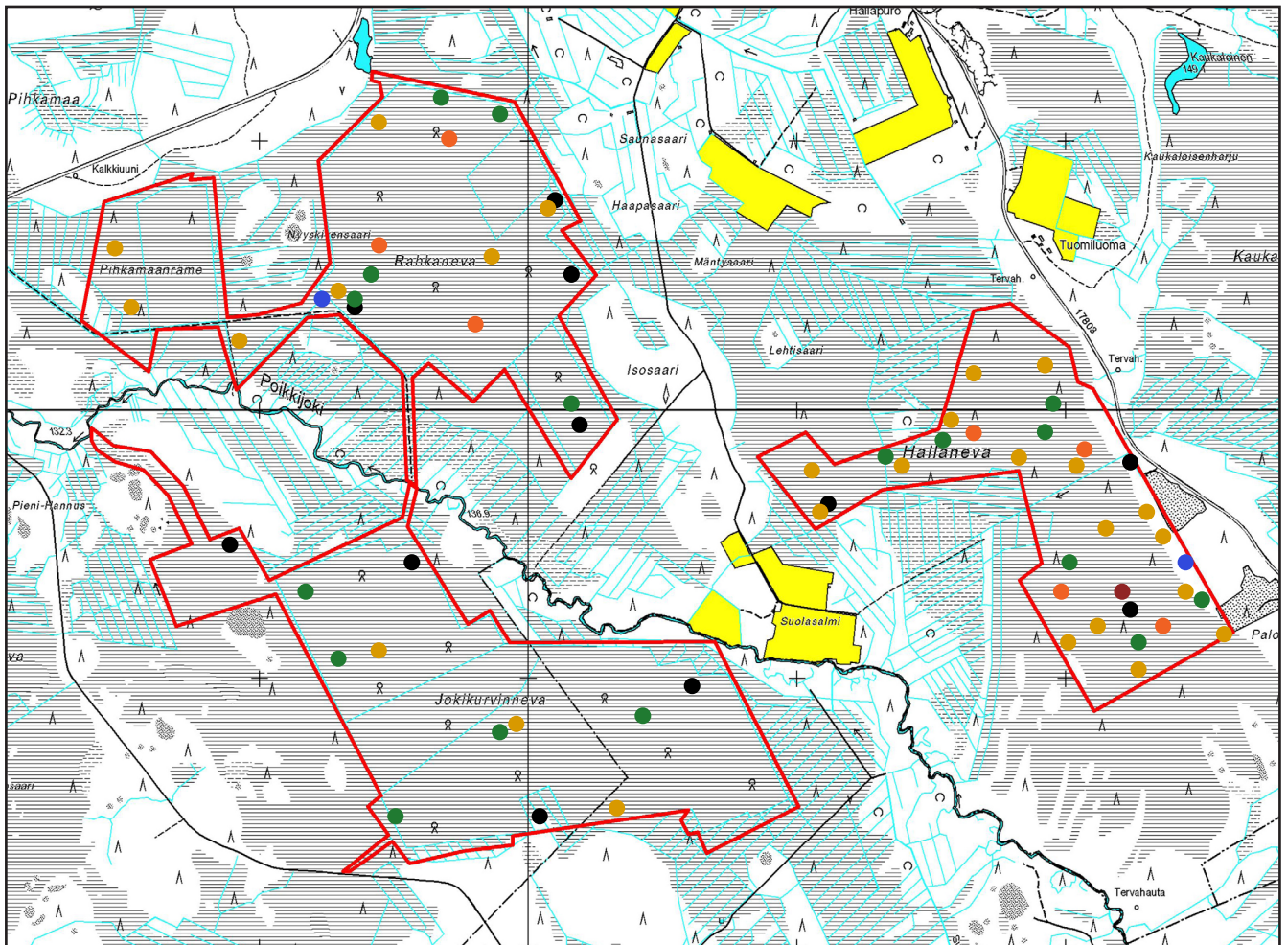
Reviirikartta 1.

Teeren (3 paria), taivaanvuohen (1 pr), valkoviklon (2 pr),
liron (1 pr), metsäkirvisen (11 pr) ja niittykirvisen (19 pr) reviirit.

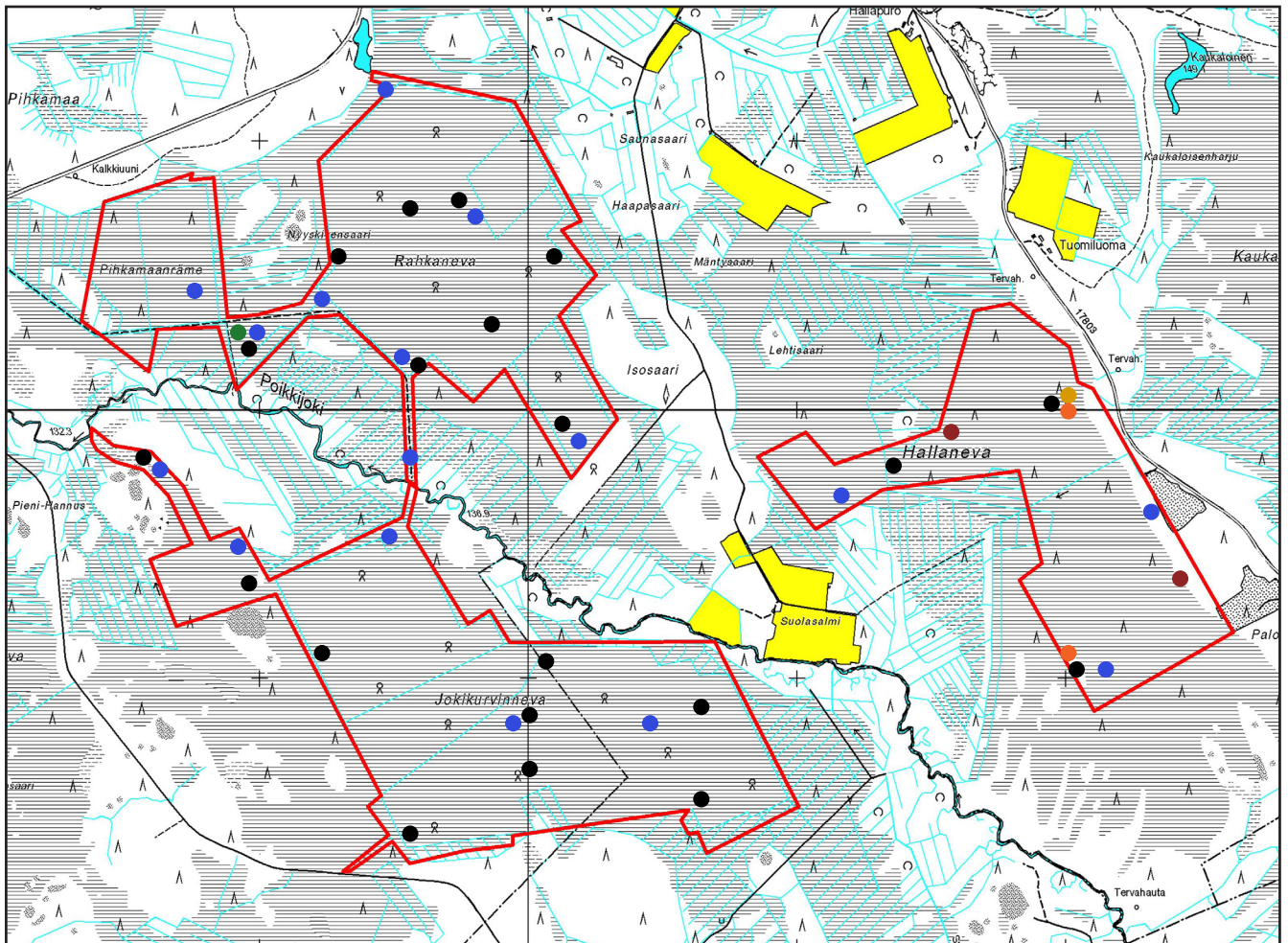
Reviirikartta 2.

Keltavästäräkin (1 pari), västäräkin (7 pr), punarinnan (27 pr), mustarastaan (2 pr), laulurastaan (17 pr) ja tiltaltin (11 pr) reviirit.

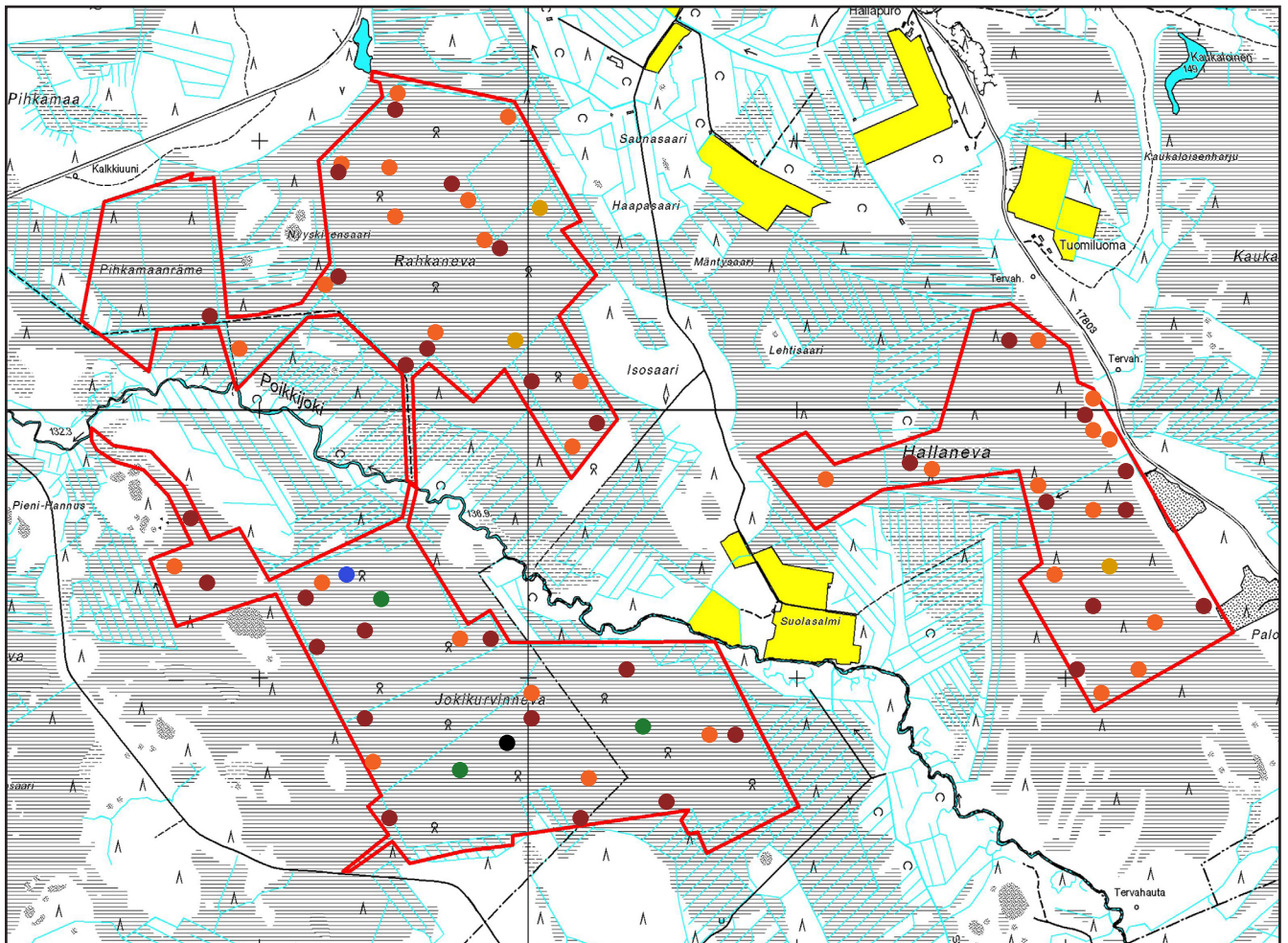
Reviirikartta 3.

Pajulinnun (2 paria), harmaasiepon (2 pr), pyrstötiaisen (1 pr),
hömötiaisen (16 paria), töyhtötiaisen (1 pr) ja sinitiaisen (20 pr) reviirit.

Reviirikartta 4.

Talitiaisen (32 paria), peipon (31 paria), viherpeipon (3 pr),
punatulkun (1 pr), keltasirkkun (3 pr) ja pajusirkkun (1 pr) reviirit.

VIITTEET

Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, Osara, M., Ylimaunu, J. & Yrjölä, R. 2003:
Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596.
Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Jakobsson, N. (toim.) 2008:
Ympäristön- ja luonnonsuojelu 2008. Lakikokoelmat. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988:
Linnustoseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo. Helsinki.

Kouki, J. & Järvinen O. 1980:
Kertalaskennan tuloksista suolinnuston tutkimuksessa. Ornis Fennica: 57: 134 – 136.

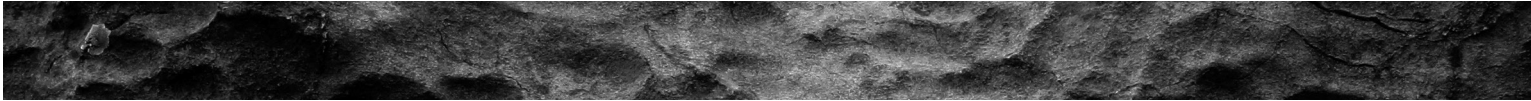
Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002:
Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4.
Suomen graafiset palvelut, Kuopio.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010:
Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja.
Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:
Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.
Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:
Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998:
Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki.

Ympäristöministeriö a) lintudirektiivin I-liitteen mukaiset lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>

Ympäristöministeriö b) luontodirektiivin II, IV ja V -liitteiden lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi#a7>

Ympäristöministeriö c) alueellisesti uhanalaiset lintulajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=133970&lan=fi>

